

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theses Theologicæ De Gratia, Libero Arbitrio,
Prædestinatione, &c. In Qvibus Doctrina Theologorum
Societatis Jesu contra Corn. Jansenii [Iansenii]
Augustinum Defenditur**

Derkennis, Ignatius

Antwerpiae, 1641

Art. XI. De libertate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73715)

Aliquid nostrum est in bono opere, ex eo quæ laudis
aliquid in nos redundat.

HILAR. in *Matth.* 7. v. 28. De nostro igitur est beata illa æternitas promerenda, præstandum-
que est aliquid de proprio, vt bonum velimus, malum omne vitemus.

GREGOR. NAZIAN. *orat.* 21. paulo post initium. Quod etiam ipsum singularis, & eximie Dei
bonitatis argumentum est; vt nostra quoque aliqua ex parte sit virtus, nec natura tantum nobis
inferatur, sed voluntate etiam animique proposito excolatur, arbitriique libertate, patem
in vtramque partem motum habente.

AVGUST. *lib.* 1. ad *Simpl.* q. 2. Vt velimus & suum voluit esse, & nostrum; suum vocando,
nostrum sequendo.

IDEM. I. *Retract.* cap. 23. Vtrumque (*credere & operari*) nostrum est propter arbitrium volun-
tatis; & vtrumque tamen datum, per spiritum fidei & charitatis . . . & eadem regulâ, & vtrum-
que ipsius est; quia ipse præparat voluntatem, & vtrumque nostrum; quia non fit nisi volenti-
bus nobis.

PROSPER. *lib.* 2. de *vocat. Gent.* cap. 8. Datur (*gratia*) ante vllum laborem, vnde quique mer-
cedem accipiat secundum suum laborem.

ISIDOR. 2. *sent.* cap. 5. Sciendum quod & nostra sit iustitia in his, quæ rectè agimus.

PAVLIN. *Epist.* 2. ad *Seuer.* Quæ igitur nobis gratia, si in alieno tantum fideles fuerimus, nisi
de proprio seruiamus, id est de libero voluntatis arbitrio.

BEDA *Lib. variar. Quæst.* q. 13. Deus bona sua promittit, vt tamen labore nostro acqui-
rantur.

BERNARD. de *interiore domo.* Nostræ potestatis, & ignauia est vt labamur, sollicitudinis ve-
rò nostræ, & cælestis pariter adiutorij ne labamur.

*Si nostra virtus est, & iustitia, si nostra bona merita, si de proprio seruiamus, si nostri laboris, ac sollicitudinis
gratia cooperari, merito contra Caluinum sensere hæretici Catholici Doctores, primus partes tribuente; De
adiutorio, aliquid etiam laudis ex bono opere in nos redundare, neque hoc impietatis est, vt cum Caluino
imaginatur Lanssenius, sed religiose gratitudinis.*

ARTICVLVS XI.

De libertate.

- I. An libertas requirat indifferentiam libertatis in vtramque partem.
- II. An sola coactio, aut violentia repugnet libertati.
- III. Quis status libertatis in Beatiss, damnatis, ac homine viatore.

IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

a Tom. 3.
lib. 6. cap. 6.
col. 634.

b *ibid.* cap.
3. col. 625.

c *ibid.* col.
626.

I. a **O**Mnis omnino voluntas, quan-
tumcumque ad vnum determi-
nata, nullâ tali necessitate, quâ dicitur ne-
cesse esse, vt velit, desinit esse libera. b Vo-
luntas enim seu volitio, & libera volitio
idem sunt, sicut velle, & libere velle, &
impossibile est, vt velle non sit liberum.
c Quare disputatio Augustini contra
Ciceronem suscepta, qui liberorum præ-
scientiam Deo denegabat, frivola, &
inanis est, si voluntas esse possit, qua non
sit libera.

II. Re-
hæreticis, & quam agnouere gentiles, contra quos efficaciter probat Au-
gustinus dari præscientiam actuum futurorum; qui etiam præuisi, liberi
maneant, eò quod eo modo omnia præscientur esse futura, quo futura
sunt: cui nihil derogat dari aliquem actum voluntatis non liberum. II. Ex

Iansenius.

Theologi Societatis.

II. a Recentiores, qui imaginantur illum tantummodo actum esse in libero voluntatis arbitrio, quem pro libitu, positis omnibus ad agendum necessariis, possumus facere & non facere, sine dubitatione falluntur. b Paradoxum est enim in Augustini doctrina inauditum, quod actus aliquis voluntatis propterea liber est, quia ab illo desistere voluntas, & non agere possit. c Nec est umbra vlla in omnibus scriptis eius, quod libertatem in eo maiorem fieri velit, quod voluntas possit eligere vel non eligere, hoc eligere vel illud bonum. d Nec Augustinus unquam ad istas de libera voluntate conceptiones respexit, quando gratiam cum libero arbitrio conciliando, dicit eam idcirco non tollere liberum arbitrium, quia non facit, ut id inuitum cogatur ad bonum; sed ut etiam ipsum velit, & agat. e Similiter ille libertatis cum gratia concilianda modus, sub nomine libertatis indifferents, priscis gratia defensoribus ignotus, contemptusq. fuit.

III. a Et sanè, si non est alia libertas vera voluntatis, quam agendi, & non agendi, grauissima absurda euitari nequeunt, quibus tota doctrina Augustini funditus concuritur, & sensus Christiane pietatis laeditur. Sequitur enim operationem gratia diametraliter repugnare philosophica libertati, seu indifferentia libertatis: quia illam extrahit ab indifferentia agendi, eamq. determinatè facit agere vel non agere, velle vel non velle. b atque ita quidem, ut iam nullo modo in voluntatis relinquatur arbitrio, ut eam deserat, aut arripiat, si voluerit: sed illa

II. Ex thesi nostra prima consequens est, eum solum actum esse liberum, quem voluntas positis omnibus ad agendum requisitis efficere, vel non efficere possit. Ex mente enim Scripturarum ac Conciliorum, Patres, tam Græci, quam Latini, à primo Ecclesiæ exordio per omnia sæcula, atque imprimis Augustinus eiusque discipuli indifferentiam voluntatis ad vtrumlibet, expeditam vinculo necessitatis antecedentis, ita agnouere; ut fateantur vitam nobis datam esse, cui vis illata non fit, aut imposta necessitas ad operandum; in manu nostrâ esse eligere, vel non eligere; parere, & non parere Deo vocanti; quocumque voluntatem inflectere; quin & collatam gratiam à nobis negligi; illique impulsui sine peccato cedi, cui resisti non potest. Unde etiam Augustinus, dum gratiam cum libertate conciliat, eò recurrit, quòd ideò liberè fiat opus, quia non ex necessitate procedit actio. Propter quæ omnia iam ab anno 1226. erroribus accenauerunt Parisienses: Voluntatem necessitari ad operandum. Insolens ergo est, Iansenium hic ad eò præfidenter loqui, & obtorto collo trahere Patres, ac Scholasticos in sententiam negantium eam indifferentiam voluntatis, quam disertè profitentur.

III. Si eam, quam cum reliquiis Patribus Augustinus tueretur, libertatem agnouisset Iansenius ad meritum, ac demeritum requiri; non aliam sibi finxisset, hæreticorum principiis conformem; nec ea maxime aliena à veritate, Catholico sensu, ac Augustini esse dixisset, quæ Concilia, ac Patres velut probatissimam doctrinam, omnibus inculcant. Gratiam verò sic dari, ut nullo modo in voluntatis relinquatur arbitrio, cum suis quoque affectibus ingeminat Calvinus: sed contra eum definit

a Lib. 1. Retraç. c. 22. & lib. de nat. & grat. cap. 65. & in P. 134.

a lib. 2. Inst. c. 2. §. 10.

Iansenius.

Theologi Societatis.

illa sit potius ipsa postrema gratia, que innictissime facit, ut voluntas velit, & ab ea non deferatur.

nit Trident. b Tangente Deo cor hominis inspirationem illam recipiens, abicere potest; ut & indifferentiam voluntatis commendat, & necessitatem excludat. Quare secundum hæc facultatem quidem supernaturaliter operandi adfert gratia; atque hominem ad hoc impellit; indifferentiam tamen reperit in voluntate, quam non euerit.

a 20. 3. lib. 6. cap. 12. col. 658. b ibid. c. 6. col. 632. c ibid. col. 628. & col. 635. d ibid. lib. 8. cap. 19. col. 869.

IV. a Nihil aliud libero generaliter repugnat, quam necessitatis illius prementis cogentisq; violentia. b Non verò necessitas voluntaria; quâ scilicet simpliciter necesse est aliquid fieri. c Hinc sola necessitas coactionis adimit libertatem, non necessitas simplex. d Hinc nulla gratie efficaciam, nulla necessitas actibus nostris liberis formidanda est, sed sola vis coactionis, & necessitas violentie. Reliquam verò quamcumq; & quantamcumq; necessitatem cur timeamus, ne nobis libertatem auferat voluntatis?

IV. Non solam violentiam, aut cogentis necessitatis vim repugnare libertati, aperte arguitur ex eo, quod hæreticos negantes pertinaciter libertatem, condemnet Ecclesia; qui tamen diserte fatentur actus nostros esse spontaneos, ac liberos libertate eâ, quæ opponitur coactioni. Certè VVicleffita apud VValdenses b, Caluinus non vno loco, eiusque affecta; Lutherus item teste Bucero d solam libertatem oppositam necessitati negant, & potestatem agendi & non agendi pro arbitrio oppugnant. Vnde qui nullam gratie efficaciam, nul-

lam quantumcumque magnam necessitatem, actibus nostris liberis formidandam putant, sed solam coactionem; videant in quo secundum rem à Sectariis recedant. Sed hic me tacente loquatur S Thomas e: Hec opinio, quâ quidam dicunt voluntatem hominis ex necessitate moveri ad eligendum, nec tamen cogi, est heretica: tollit enim rationem meriti ac demeriti, subvertit omnia principia philosophia moralis. Si enim ex necessitate mouemur ad volendum, tollitur deliberatio, exhortatio, & præceptum, & laus, & vituperium.

a Tom. 3. lib. 3. cap. 10. col. 778. b ibid. lib. 6. cap. 8. col. 644. c ibid. cap. 10. col. 633. d ibid. lib. 7. cap. 11. col. 783.

V. a Varius est liberi arbitrij status. In beatis voluntas eò magis est libera, quò magis peccare non potest. b Per illam autem intelligo eam que est stabilis, perpetua, ac immutabilis volitio non deficienti ex amore Dei. c Cum enim nulla voluntas sit in eis promptior, ardentior, stabilior, immutabilior, ex pleniori iudicio & circumstantiarum consideratione perfecta; necesse est eam esse maximè liberam. d E contra demones perfectissime liberi à iustitiâ, sermone, peccati, amiserunt peni-

V. Etsi admittenda in Beatis perfectissima libertas, quæ sit immunitas perfecta à peccato; nulla tamen in illis datur libertas quoad dominium actus, circa ardentem eorum amorem in Deum, & voluntatem non peccandi. Vt enim in Beatis non datur libertas ad peccandum, quia necesse est ob determinationem potentia ad oppositum abesse peccatum; ita quia necesse est simpliciter ab illis poni amorem ex determinatione

Iansenius.

Theologi Societatis.

penitus libertatem ad bonum, & eandem tamen perfectissimè libertate.

VI. a Cum arbitrio in utramque partem libero & flexibili conditus est primus homo; sed ex spontanea discretionem illa æquabilis libertatis indifferentia perit: & ita quidem ad bonum morale faciendum; ut ante gratiam proprie dicta, non sit liberum à peccando abstinere; sed quocumque se verterit homo, hic & nunc in singulis actibus, quoadam humanis viribus insolubili peccandi necessitate teneatur. Itaque libertas ad faciendum bonum, & ad abstinendum à malo interit; & loco libertatis, peccandi necessitas consecuta est. Voluntas enim concupiscentie imperio, & ponderi ita indefinenter seruit, eodem planè modo, quo voluntas Beatorum in omnibus omnino motibus seruit diuine caritati.

Consonant hæretici nostri temporis.

CALVINUS in Antid. sess. 6. ad can. 5. Idem lib. 2. instit. cap. 2. §. 7. & cap. 3. §. 5. & lib. 1. cap. 15. §. 8. IDEM de libero arbitrio contra Pighium lib. 2. LUTHERUS in Psalmos in resolutione circa concl. 7. IDEM Tomo 3. de sermo arbitrio. IDEM in Genes. cap. 3. MELANCTHON in locis Theologicis VVittenberge editis de viribus hominis & libero arb. CHAMIERVS Tomo 3. lib. 2. cap. 8. n. 21. & lib. 2. cap. 4. n. 2. VVICLEFISTÆ apud VValdensem lib. 1. doctrinalis fidei cap. 23. BVCERVS lib. de concordia doctrine, in eundem sensum explicat Lutherum apud Bellarminum lib. de gratia & libero arb. cap. 4.

tionem potentia, & rectam voluntatem, non datur respectu horum actuum libertas. Simili ex capite, quia dæmones ex vi tormentorum ac miseriarum moralem incurrunt necessitatem peccandi; repugnat, ut illi perfectissimam retineant libertatem ad malum.

VI. Si ea, quæ fuit in Adamo, arbitrij flexibilitas in utramque partem, in nos transfusa non est, saltem imminuta, ut ex vi illius sit potestas in differens ad agendum, & non agendum; extinctam prorsus, corruptamque naturam, ac penitus omnem sublatam esse libertatem necesse est; prout contendit Calvinus, Lutherus, Bucerus aliique Sæctarij. Quid enim amplius ad hoc, ut illa penitus sublata sit exigitur, quam sequentia: 1. Ut nulla sit indifferentia ad agendum bonum. 2. Ut ad id opus sit gratiæ necessitante. 3. Ut ea reposita, sit inuitabilis necessitas peccandi, quocumque se homo verterit. 4. Ut iam voluntas concupiscentiæ imperio seruiat, eodem planè modo, quo voluntas Beatorum in omnibus motibus seruit diuinæ caritati. Denique ut non suppetat medium antiquam arbitrij flexibilitatem obtinendi. Quæ omnia cum admittat Iansenius non apparet, quomodo in nobis dari liberum arbitrium concedat.

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

GENESIS 4. v. 7. Nonne si bene egeris, recipies: sin autem malè, sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius.

Quasi Deus dicat (ait Hieronymus) moneo ut peccatum non tibi, sed in peccato domineris: poterat ergo Cain pro arbitrio dominari, vel seruire.

NUM. 30. v. 14. Si (mulier) vouerit, in arbitrio viri erit, siue faciat, siue non faciat.

Quomodo permittit Deus, ut pro arbitrio vir coniugis vota irritet, si non in utramvis partem indifferentem habet voluntatem?

DEUTER. 30. v. 19. Testes inuoco cælum, & terram, quod proposuerim vobis vitam, & mortem... Elige ergo vitam, ut & tu viuas.

Hinc probat Cyprianus lib. 3. ad Quirin. cap. 52. Credendi, vel non credendi, libertatem in arbitrio positam esse.

IOSUE 24. v. 15. Optio vobis datur: eligite hodie, quod placet, cui seruite potissimum debeatis.

ECCLÆ-

ECCLESIASTICI 15. v. 16. Si volueris mandata seruire, conferuabunt te . . . ad quod volueris, porrige manum tuam.

Posteros Adæ alloquitur, quibus indifferentem in vtramuis partem voluntatem datam esse ostendit exemplo primi parentis, ac vitam à libera electione pendere.

IBIDEM 31. v. 1. Qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit.
ZACHAR. II. v. 12. Si bonum est in oculis vestris, afferte mercedem meam; & si non, quiescite.

Vbi Hieronymus: Si placet seruire precepta, si non placet, aperit remittit.

2. MACHAB. 6. v. 30. Tu scis, quia cum à morte possem liberari, duos corporis sustinco dolores; secundum animam verò propter timorem tuum libenter hæc patior.

MATT. 19. v. 21. Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & veni sequere me.

I. Corin. 7. v. 31. Qui statuit in corde suo firmus non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, &c.

Necessitati Apostolus potestatem voluntatis opponit, ut quod vult, faciat: Non habet ergo illa determinationem ad vnam partem.

CONCILIA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

A RAVSICANVM II. can. 25. Hoc secundum fidem catholicam credimus, quòd accepta per baptismum gratia . . . omnes, quæ ad salutem pertinent, possint & debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere.

Frustra adicitur si voluerint, si non flexibilis est in vtramuis partem voluntas.

CONSTANTIENSE sess. 8. damnat art. 27. Wiclefi, quo is dicebat: Omnia de necessitate absoluta euenire.

Sensum articuli huius damnati tradit VValdensis, lib. 1. doctrin. fidei cap. 23. & 24. dum ait VViclefianus dicere: Deus non necessitat necessitate conditionis ad bonum, quia illa sola tollit arbitrii dignitatem, non autem alia necessitas.

CONCILIVM SENONENSE in decretis fidei decreto 15. Cùm reliquerit Deus hominem in manu consilij sui, apposueritque coram eo ignem & aquam, bonum & malum: ut ad quodcumque voluerit, porrigat manum suam: nec abs re beatus ille dicatur, qui potuit transgredi & non est transgressus, & facere mala & non fecit; quòd sub eo sit appetitus eius & dominetur illius: ac denique percurrenti S. Scripturam passim obuium sit, quòd liberum vtramuis in partem hominis arbitrium asseueret &c.

TRIDENTINVM sess. 6. cap. 6. Tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem . . . inspirationem recipiens illam abicere potest.

IDEM can. 4. Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum . . . Deo excitanti atque vocanti non posse dissentire si velit, . . . Anathema sit.

PIVS V. ET GREG. XIII. damnant has propositiones cuiusdam Theologi:

Quod voluntarie fit, etsi necessarium fiat, liberè tamen fit.

Et: Sola violentia repugnat libertati hominis naturali.

ENCHIRID. SYNODI COLONIEN. de Sacramento penitentiae. Sole lucente libera est intuitio, hominiquè liberum est oculos claudere, ne solis lumen admittat, aut aperire, ut recipiat: haud secus impio liberum est præueniente se diuinæ illuminationis gratiâ à peccato resurgendi eam accipere, vel non accipere, Deo præuenienti, & per bonum cogitatum ad penitentiam excitanti, dare vel negare consensum, velle vel nolle penitere.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CLEMENS ROMANVS epist. 3. Si quis audiens sermonem veri Prophetae, velit recipere, aut nolit amplecti Onus eius; habet in sua potestate: liberi enim sumus arbitrij . . .

Quia liberum est animo, in quam velit partem inclinare iudicium suum, & quam probauerit eligere viam. Constat euidenter inesse hominibus arbitrij libertatem.

IDEM lib. 3. Recognit. Dic quomodo Deus iudicat secundum veritatem vnumquemque pro actibus suis, si aliquid agere in potestate non habet? Indices frustra legibus præstant, & puniunt eos, qui male agunt: non enim in sua potestate habuerunt, ut non peccarent.

IDEM *Apostolic. Constitut. lib. 6. cap. 20.* Non imposuit necessitatem; sed potestati vitio liberae permittit.

Videm hic excludi necessitatem omnem à libertate.
IGNATIUS *epist. ad Magnefianos.* Quandoquidem actiones ipsae sua habent praemia; & obedientiae proponitur vita, mors autem inobedientiae; & singuli, qui aut hoc, aut illud elegerunt, in eius quod elegerunt, locum abituri sunt; fugiamus mortem, & eligamus vitam. Si quis pietati studet, Dei homo est; si impie agit, diaboli est; non id factus per naturam, sed per animi arbitrium.

DIONYS. *AREOPAG. lib. de diuinis nom. cap. 4. p. 4.* Dixerit verò quispiam infirmitatem supplicium non mereri, sed veniam: si igitur non licuisset obfistere, recte forsitan esset obiectum; sin autem ex ipso bono vires suppeditantur, non est ignoscendum, si quis per ignauiam ab ipso priorum bonorum habitu diuinitis procedente aberrauerit.

Idem non ignoscendum, quia non est necessitas ad aberrandum: si enim est necessitas, quomodo licet obfistere infirmitati?

IUSTINVS *Apolog. ad imperat. Antonin.* Nisi libero arbitrio genus humanum, & res turpes fugere potest, & pulcras ac bonas sequi; extra causam, culpamque est eorum, quae quoquo modo aguntur: sed ipsum libero arbitrio, liberaque voluntate, & recte facere, & peccare docemus. . . . Neque ille remuneratione, aut laude dignus esset, si per se ipsum bonum non eligeret.

IDEM *Apolog. ad Senatum.* Neque quidquam horum laude dignum esset, nisi illi vtramque in partem conuertere, & quasi flectere se possent.

ATHENAGORAS *in Apolog. ad imperat. Antonin.* Liberi arbitrij in ipsis quoque (*Angelis*) in vtramque partem constituerat Deus; sicut & in hominibus liberam & prauitatis, & virtutis deligendae potestatem habentibus cernere est.

IRENAEVS *lib. 4. aduersus haereses cap. 9.* Homo rationalis, & secundum hoc similis Deo, liber in arbitrio factus, & suae potestatis; ipse sibi causa est, vt aliquando quidem frumentum, aliquando autem palea fiat. Quapropter iuste condemnabitur.

IDEM *ibid. cap. 71. hunc titulum praefigit:* Ostensio quòd homo liber sit, & suae potestatis, ad hoc quòd possit eligere bona, vel contraria. *Caput concludit his verbis:* Qui operantur illud (*bonum*) gloriam & honorem percipient, quoniam operati sunt bonum, cum possent non operari illud. Hi autem qui illud non operantur, iudicium iustum recipient Dei; quoniam non operati sunt bonum, cum possent operari illud.

IDEM *ibid. cap. 72.* Sed quoniam omnes eiusdem sunt naturae, & potentes retinere, & operari bonum; & potentes rursus amittere, id est non facere, iuste laudantur, & dignum percipiunt testimonium electionis bonae, & perseverantiae. Alij verò accusantur, & dignum percipiunt damnium, eò quòd iustum & bonum reprobauerint.

TERTYLL. *exhortat. ad castit. c. 1.* Itaque cum vtrumque ex praecipis eius didicerimus, quid velit, & quid nolit, iam nobis est voluntas eligendi alterum, sicut scriptum est: Ecce posui ante te bonum, & malum.

IDEM *lib. 2. contra Marcion. cap. 4. & 5.* Adscripta est homini quasi libripens emancipati à Deo boni libertas, & potestas arbitrij &c. Tota ergo libertas arbitrij in vtramque partem concessa est illi, vt sui dominus constanter occurreret, & bono sponte seruando, & malo sponte vitando. . . . Ceterum nec boni, nec mali merces iure pensarentur ei, qui aut bonus, aut malus necessitate fuisset inuentus, non voluntate.

CLEMENS ALEXAND. *lib. 2. Strom.* Nos autem liberam, & absolutam potestate eligere, & vitare, à Domino datum esse hominibus, à Scripturis accepimus.

IDEM *lib. 1. Strom.* Liberari à mala, & delectabili electione, & ante omnia non assentiri fallacibus phantasiis & visis, situm est in nostra potestate.

ORIGENES *homil. 4. in Cant.* Per arbitrij libertatem possibile est vnumquemque ex parte alterius transire, vel ad partem Dei, si melius ipso iuuante elegerit; vel si nequius, ad damnosum portionem.

IDEM *homil. 20. in Num.* Sui arbitrij est anima, & in quam voluerit partem, est ei liberum declinare.

IDEM *lib. 3. Periarth. cap. 1.* Iudicij credulitas prouocat homines, & suadet ad bene beateque viuendum, & in omni genere fugere peccatum. Per hoc sine dubio indicatur, quòd in nostra sit positum potestate vel laudabili nos vitae, vel culpabili degere.

CYPRIANVS *lib. 3. ad Quirinum cap. 1. n. 32. hunc titulum praefigit:* Credendi vel non credendi libertatem in arbitrio positam ex Deuter. Ecce dedi ante faciem tuam vitam, & mortem, bonum & malum: elige vitam tibi, vt viuas.

IDEM *serm. de Natuit.* In alterutrum potest libertas arbitrij flectere.

H

METHO-

METHODIUS *serm. de Resurrect.* In nobis situm est credere, & non credere; in nobis rectè facere, & peccare; in nobis bene facere, & malè facere.

LACTANTIUS *lib. 4. diuin. instr. cap. 24.* Qui dat præcepta viuendi, amputare debet excusationum vias, vt imponat hominibus parendi necessitatem, non aliquà vi, sed pudore, & tætere, si vellent; & non parentibus pœna, quia poterant parere, si vellent.

ATHANASIVS *homil. de semete.* Cùm vtroneus sit hominum motus, & sui arbitrij mens, in te situm est, vel sine temetipsum lolium fieri, & pabulum brutorum animalium; an potius in frumentum mutari.

IDEM *contra Idola:* Anima libera est, & sui arbitrij: potest enim vt ad bona se inclinare, ita bona quoque auertere. Quæ cùm liberum sui ius arbitriumque intuetur; sentit se in vtramque partem corporeis membris vti posse, tum ad ea quæ sunt, tum ad ea quæ non sunt. Ea verò, quæ sunt, bona appello, ea quæ non sunt, mala.

HILARIUS *in illud Psal. 2. Tunc loquetur ad eos in ira sua.* Vnicuique nostrum libertatem vitæ, sensumque permittit, non necessitate in alterutrum affigens.

IDEM *in Psal. 118. litt. T.* Vnicuique ad id quod vult, via est proposita viuendi, & appetendi, atque agendi permissa libertas: & ob id vnicuiusque aut pœnâ, aut præmiis afficitur electio.

OPTAVS MILEVITANVS *lib. 7. contra Parmen.* Homicida scelus dum nemo cogit, potest & facere, potest & non facere: adulterium mœchus dum deforis nemo compellit, potest admittere, potest & non admittere.

CYRILLVS IEROSOLYMITAN. *Cat. 4. titul. de statu hominis:* Subiicit tibi (*diabolus*) scortationis cogitationes; si vis probas, si nolis, improbas.

EPHREM SYRVS *serm. de vita relig.* Voluntas cùm libera sit, ac sui iuris, tamquam agricola quidam est naturæ nostræ consuetudines prauas inferens, & bonas; sicut ipsa voluerit.

BASILIVS *in Psal. 61. v. Mendaces filij:* Corporea pondera libræ momentis explorans; quæ verò in vita eligenda sunt libero arbitrio (*τῷ ἀρεθῆσιω*) discernimus, quod & statim vocauit, eò quòd æqualem nutum (*ἰσοπῆν*) in vtramlibet partem capere possit.

IDEM *in Orat. quòd Deus non sit auctor malorum:* Virtus ex voluntate, non ex necessitate sit: voluntas verò ex his, quæ in nobis sunt dependet, in nobis autem est liberum arbitrium.

IDEM *ibid.* Soluta (*anima*) omni necessitate; & vitam in sua potestate constitutam ex Deo accipiens, potestatem habet, & facultatem in boni contemplatione, & spiritualium fruitione manendi, habet autem & à bono descedendi facultatem.

GREG. NAZIAN. *Apologet. orat. 1.* Summæ ac singularis Dei bonitatis argumentum est, facere vt virtus nostra quoque aliqua ex parte sit, nec natura tantum nobis inseratur, sed etiam per voluntatem liberique arbitrij in vtramque partem agitationes, excolatur.

IDEM *Lambico 15.* Quo volo moueri, liberum arbitrium voco.

EPIPHAN. *in Hæresi Pharis. qua est 16.* Propterea quòd possit peccare, & non peccare ab aliis peccatorum supplicia sumantur, alius verò laudem referat rectè factorum.

IDEM *heresi 64.* Spontaneam ad vtraque voluntatem Deus hominibus perinde, vt Angelis, constituit; vt aut obediens verbo essent, cum ipso acciperent beatitudinem; aut non obediens indicarentur.

AMBR OSIUS *lib. 1. de vita beata cap. 1.* Non seruilis ad obediendum constringimur necessitate; sed voluntate arbitrà, siue ad virtutem propendemus, siue ad culpam inclinamur: & ideo nos aut liber affectus ad errorem trahit, aut voluntas reuocat rationem secuta.

IDEM *Psal. 40.* Homini dedi eligendi arbitrium, quod sequatur: Posui, inquit, ante te bonum & malum: si malum elegeris, non natura delinquit, sed eligentis affectus.

GREG. NYSSENSVS *orat. catech. cap. 30.* Qui in vniuersitatem liberam habet potestatem, propter summum in homines honorem: dimisit etiam aliquid in nostra potestate, cuius vnicuiusque nostrum solus est dominus: hoc autem est liberi arbitrij libera electio, quæ subici nequit, & sui iuris est.

IDEM *lib. 7. de Philosoph. c. 2.* Concupiscere & non concupiscere, mentiri & non mentiri, & quæcumque talia in quibus consistunt virtutis & vitij opera, hæc sunt nostro libera arbitrio.

IDEM *lib. eodem, cap. 1.* Si nullius actionis ita est principium homo, vt in ipsius potestate sit, eam facere aut non facere; ex superfluo habet, vnde consultet. Ad quid enim vtetur consilio, nullius existens actionis dominus?

IDEM *ibid. cap. 3.* Qui consultat, quasi in eius potestate existente electione, de operabilibus consultat, vt quod per consilium decernitur, eligat, & eligens faciat. Necessè est igitur eum qui consultat, esse dominum actionum.

PHILASTRIUS *heresi 80.* De eo quod dictum est Cain: Tu dominaberis &c. Dominaberis cogitationi tuæ mala, ut cuiusque hominis arbitrio, & voluntate, aut proiciat de corde suo malam cogitationem immittam à diabolo, aut non proiciendo crimen incurrat perpetuum.

HERONYMUS *epist. 147.* Dedit eis liberum arbitrium, dedit mentis propriae libertatem; & ut videret vnusquisque, non ex imperio Dei; sed ex obsequio suo, id est, non ex necessitate, sed ex voluntate; ut virtus haberet locum.

IDEM *Epist. 8. ad Demetriad.* Si vis, inquit, esse perfectus, non cogo, non impero; sed propono palmam, ostendo præmia: tuum est eligere, si volueris in agone atque certamine coronari.

IDEM *Dial. 3. contra Pelag.* Atticus personam Catholici sustinens, Critobulum Pelagianum sic affatur: Hoc est quod tibi in principio dixeram, in nostra esse positum potestate, vel peccare vel non peccare; vel ad bonum, vel ad malum extendere manum, ut liberum seruetur arbitrium.

IDEM *epist. 146. ad Damas.* Solus Deus est, in quem peccatum non cadit: cetera enim cum sint liberi arbitrij, in vtramque partem, suam possunt flectere voluntatem.

IDEM *lib. 2. contra Iovin. cap. 2.* Liberi arbitrij nos condidit Deus, nec ad virtutes, nec ad vitia necessitate trahimur. Alioquin vbi necessitas est; nec damnatio, nec corona est.

Non ait: vbi coactio; sed vbi necessitas est.

IDEM *in cap. 1. Abdia.* Significatur quod anima in medullis vitiorum atque virtutum posita sit; ut possit in vtramque partem per horarum momenta conuerti.

IDEM *in 1. Malach.* Dominus respondit Esau & Iacob, &c. Hoc est vitia, atque virtutes, ex vno cordis fonte procedere, dum ex arbitrij libertate in vtramque partem, ut volumus, declinamus.

IDEM *in cap. Isa. 55.* Denique inferitur: Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonos. Ex quo perspicuum est, vnumquemque propria voluntate facere animæ suæ bonam & malam arborem, cuius fructus varij sunt.

THEOPHILVS ALEXAND. *epist. 3. passim.* Neque ambigitur, quin in vtramque partem, vel faciendi, vel non faciendi bona, habeamus liberam voluntatem.

CHRYSOSTOMVS *homil. 22. in Gen. 5.* Nonne manifestum est, suam quemuis voluntate, vel virtutem, vel malitiam eligere? Nam nisi ita esset, & naturæ nostræ prauitas insita esset; neque illos puniti, neque istos virtutum retributiones accipere oportebat. Verum quia in nostra voluntate totum post gratiam Dei relictum est, ideo & peccantibus supplicia propofita sunt, & bene operantibus retributiones.

IDEM *serm. in illud Isa. Si volueritis & audieritis, &c.* Si velle aut nolle nostrum non esset; hoc est, si viuendi rectè, an secus libertas adempta nobis fuisset; nec bonus vnquam caeleste munus dignè perciperet, nec malus supplicium competens inueniret.

IDEM *hom. 2. de Lazar.* Perspicuum est, quod in nobis situm est, ut vel obtemperemus, vel non obtemperemus diaboli insidiis; neque vllam necessitatem patimur ab illo.

IDEM *hom. 19. in Gen.* Ait peccatori nullas admonitiones prodesse; non quia non potest; sed quia non vult. Non enim sicut in corporalibus vulneribus videri solet, ita & in voluntate est. . . . Necessitatem vtique non imponit, sed congruis medijs totum facere in ægrotantis sententia dimittit.

AVGVST. *lib. de spirit. & lit. cap. 34.* Consentire vocationi Dei, vel ab ea dissentire, propriae voluntatis est.

IDEM *lib. 2. de gestis cum Felice Manich. cap. 4.* Habet vnusquisque in voluntate, aut eligere quæ bona sunt, & esse arbor bona; aut eligere quæ mala sunt, & esse arbor mala. . . . Hoc ergo Dominus dicens: aut facite illud, ostendit esse in potestate, quod facerent, & quia si bonum eligerent, præmium illius acciperent; si malum eligerent, poenam illius sentirent.

IDEM *de libero arbit. cap. 18. lib. 3.* Ista causa est voluntatis, si non ei potest resisti, sine peccato ei ceditur: si autem potest, non ei ceditur, & non peccabitur.

IDEM *lib. 83. quest. 9. 24.* Nec peccatum, nec rectè factum imputare cuiquam iuste potest, qui nihil fecerit propria voluntate. Est igitur peccatum, & rectè factum, in libero voluntatis arbitrio.

IDEM *lib. 50. homil. hom. 16.* In tuo arbitrio Deus posuit, cui pares locum; Deo, an diabolo.

IDEM *de ciuit. Dei lib. 12. cap. 6.* Si eadem tentatione ambo tententur (*proponit duos equaliter animâ & corpore affectos*) & vnus ei cedat, atque consentiat; alter idem qui fuerat perseveret: quid aliud apparet, nisi vnum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere?

IDEM *lib. 3. de liber. arb. cap. 1.* Si naturâ vel necessitate iste motus existit; culpabilis esse nullo pacto potest. . . .

IDEM *lib. de vera relig. cap. 14.* Quoniam peccari non dubium est, nec hoc quidem dubitandum video, habere animas, liberum voluntatis arbitrium: tales enim seruos suos meliores esse necessitate seruiunt.

Nulla ergo liberalitas in seruiendo, adeoq; nec libertas, vbi plena necessitas.

IDEM *de libero arbit. lib. 3. cap. 1.* Motus quo huc aut illuc voluntas conuertitur, nisi esset voluntarius, atque in nostra positus potestate; neque laudandus cum ad superiora, neque culpandus homo esset cum ad inferiora detorquet quasi quemdam cardinem voluntatis: neque omnino monendus esset, vt istis neglectis æterna vellet adipisci, atque vt malè nollet vivere, vellet autem bene.

IDEM *lib. 3. de lib. arbit. cap. 18.* Quis peccet in eo, quod nullo modo cauere potest? peccatur autem, cauere igitur potest.

IDEM *de grat. & liber. arbit. cap. 2.* Si volueris conseruabis mandata & fidem bonam placiti. Apponet tibi ignem & aquam, ad quodcumque volueris extende manum tuam, in conspectu hominis, vita & mors, & quodcumque placuerit dabitur ei. . . . Tandem concludit: Nemo ergo Deum cauetur in corde suo, sed quisquis sibi imputet cum peccat, neque cum aliquid secundum Deum operatur, alienet illud à propria voluntate.

PAVLINVS *epist. 8. ad Seuer.* Quæ ergo misero mihi suppetit venia peccati? agnouit bonum, & feci malum, cum æquè mihi liberum esset, bonum facere.

CYRILL. ALEXAND. *lib. 2. in Ioan. cap. 54.* Liberum hominis arbitrium, ad alterutrum, secundum animi sui iudicium, potest proficisci.

IDEM *ibid. lib. 4. cap. 3.* Liberum homo animal est, & potest sine dextrum, siue sinistrum vultu iter (*virtutem dico aut vitium*) eligere.

IDEM *ibid. lib. 9. cap. 10.* Rationali creaturæ liberam potestatem creator largitus est, & sine voluntatis habenas vnicuique commisit, vt in eo sit, quidquid probauerit, eligere.

PROSPER *lib. 2. de vocat. gentium cap. 12.* Certissimè nouerimus, nullum fidelium à Deo non discedentem relinquere; neque cuiusque ruinam ex diuina esse constitutione dispositam; sed multis, qui iam iudicio rationis vruntur, idè liberum esse discedere, vt non discessisse sit præmium; & vt quod non potest nisi cooperante Spiritu Dei fieri, eorum meritis deputetur, quorum id potuit voluntate non fieri.

IDEM *ibid. cap. 28.* Qui (*Deus*) ad obediendum sibi, ipsum velle sic donat, vt etiam à perferatur illam mutabilitatem, quæ potest nolle, non auferat. . . . Alioqui nemo vquam fidelium recessisset à fide. . . . & collatam sibi gratiam nemo negligeret. Sed quia possumus hæc fieri. . . . numquam debet in auribus fidelium vox illa Domini non sonare: Vigilate, & orate.

IDEM *ad 6. cap. Gallorum:* Prædestinationem Dei, siue ad bonum, siue ad malum, in hominibus ineptissimè dicitur, vt ad vtrumque homines, quædam necessitas videatur impellere.

ENNOIDIUS TICINENSIS *epist. ad Constantium:* Inuentus est, qui arbitretur, in vna tantum parte, quæ deterior est, eligendi datam esse licentiam. O schismaticam propositionem! quæ iuxta Apocal. scriptas habet in fronte blasphemias. Quæ ista libertas est, vbi hoc solum datur velle quod puniat; aut quare electionem nominet, vbi vnam tantum partem asserit esse concessam? . . . Debemus gratiæ quod vocemur; quod occultis itineribus, nisi resistamus, sapor nobis vitalis infundatur: nostræ tamen electionis est, quod beneficia demonstrata seceamur.

Schismaticam propositionem vocat Ennodius hanc: In vna tantum parte, quæ deterior est, eligendi data est libertas. An non illi æquiualeat hæc Ianseij? Libertas ad faciendum bonum, & ad abstinendum à malo interit, & loco libertatis peccandi necessitas concessa est.

GREGOR. MAGNVS *lib. 33. Moral. cap. 20.* Idè enim nequaquam cælestis patriæ præmia æterna percipiunt; quia ea, dum promereri poterant, ex libero arbitrio contempserunt.

BEDA *in Ioan. 6. in illud: Omnis qui audiuit à Patre, &c.* Quomodo trahit Pater? Nemo necessitate credit, sed voluntate.

IDEM *lib. variar. quæst. cap. 13.* Ita Deus nobis bona sua promittit, vt tamen labore nostro acquiritantur: quod si voluerimus, ad laborem in omnibus, quæ bene ageamus, nobis cooperabitur.

DAMASCENVS *lib. 2. de fide cap. 30. docet.* Nec citra Dei opem atque auxilium fieri posse, vt bonum velimus, aut faciamus: ceterum nobis liberum esse, vel in virtute perstare, Deumque nos ad eam vocantem sequi, vel à virtute abscedere.

IDEM *ibid. cap. 26.* Consilium porrò ac deliberatio de his rebus suscipitur, quæ perque in vtramque partem contingere possunt. Perque autem contingens est, quod idem possumus & eius oppositum.

IDEM *ibid. cap. 27.* Potestatem habet refrænare appetitum, & ipsum sequi. . . . Merè arbitrij potestate, malitiæ inuentor effectus.

IDEM *dist. contra Manich.* Quod in potestate nostra situm est, nempe vt data bona conferuimus, vel facimus, vel negligimus.

RHABANVS MAVRVS *de vniuerso lib. 4. cap. 10.* Initium salutis nostræ, Deo miserante habemus, vt acquiescamus salutari inspirationi, nostræ potestatis: vt adipiscamur, quod ad acquiescendum admonitioni cupimus, diuini est muneris: vt non labamur adepto salutis munere, sollicitudinis nostræ est, & caelestis pariter adiutorij: vt labamur, potestatis nostræ est, & ignauitæ.

MARCVS EREMITA *lib. de lege spiritali num. 56.* Occultè nobis gratia auxiliari non desinit: in nobis autem situm est, pro virili bonum facere, aut non facere.

IDEM *lib. de Baptis.* Habemus facultatem inclinandi quod libuerit, siue ad bonum, siue ad malum.

ANSELMVS *lib. de concordia prescientiæ & predestinationis cap. 3.* Concursum partialem liberi arbitrij, & usum gratiæ, hac similitudine explicat: Velut cum aliquis nudo, cui nihil debet, & qui nullum à se potest indumentum habere, dat vestem: non tamen quamuis ipse habeat potestatem vtendi & non vtendi acceptæ veste, si eam vtatur, imputandum est induto, quia indutus est, sed danti vestem.

IDEM *ibid. cap. 1.* Sola voluntas determinat ibi quod teneat, nec aliquid facit ius necessitatis, vbi operatur sola electio voluntatis.

THEOPHYLACTVS *in Ioan. c. 13. ad illa: Non de omnibus vobis, de Iuda sic loquitur.* Elegit quidem eum cum bonus esset, sicut Saul, sed mutatus est ipse liberi existens arbitrij: permittit autem vnicuique secundum quod vult operari.

OECCYMENIVS *1. Timot. 2. in illa: Deus vult omnes homines &c.* Si Deus vult, quare non fit quod vult: non fit, quia illi nolunt: nihil enim ex necessitate facit in nobis Deus.

EVTYMIVS *in 6. Ioan. ad illa: Vnus ex vobis diabolus est.* Nonne ego vos, inquit, duodecimi elegi: & tamen vnus ex vobis in nullo meâ adiutus electione, vt pote liberum habens arbitrium ad virtutem & vitium, diabolus est, siue diabolicus & diaboli minister. Significat itaque in voluntate ac electione hominis situm esse, vt saluetur, aut pereat.

BERNARDVS *in Cant. serm. 81.* Ex hac nempe inest illi inter bonum quidem & malum, nec non inter vitam & mortem, sed & nihil minus inter lucem & tenebras, & cognitio iudicij, & optio eligendi. . . . Vnde & liberum nominatur arbitrium, quod liceat versari in his pro arbitrio voluntatis.

IDEM *de grat. & liber. arbit.* Est ratio data voluntati, vt instruat illam, non destruat: destrueret autem, si necessitatem ei vllam imponeret, quod minus liberè pro arbitrio se volueret, siue in malum consentiens appetitui, aut nequam spiritui, vt sit animalis non percipiens, vel certè & persequens ea, quæ sunt spiritus Dei: siue ad bonum, gratiam sequens. . . . Vbi quippe necessitas, iam non libertas.

Non ait Bernardus: Si necessitatem ei coactionis imponeres, sed, si vllam.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

THOMAS *in 2. dist. 25. art. 1. in corpore.* Iudicium de actione propria solummodo est in habentibus intellectum, quasi in potestate eorum constitutum sit, eligere hanc actionem vel illam; vnde & dominium sui actus habere dicuntur, & propter hoc in solis intellectum habentibus liberum arbitrium inuenitur; non autem in illis quorum actiones non determinantur ab ipsis agentibus.

IDEM *ibid. ad 3.* In libero arbitrio hoc modo agit Deus, vt virtutem agendi ministret, & ipso operante liberum arbitrium agat: sed tamen determinatio actionis, & finis in potestate liberi arbitrij constituitur. Vnde remanet sibi dominium sui actus.

IDEM *contra Gentes lib. 1. cap. 88.* Liberum arbitrium dicitur respectu eorum, quæ non necessitate quis vult.

IDEM *ibid. lib. 3. cap. 73.* Quod voluntas sit causa contingens ex ipsius perfectione prouenit: quia non habet virtutem limitatam ad vnum; sed habet in potestate producere hunc effectum vel illum: propter quod est contingens ad vtrumlibet.

IDEM *in qq. disputatis, q. 2. de pot. art. 3.* Voluntas in quantum voluntas est, cum sit libera, ad vtrumlibet se habet, agere & non agere, velle vel non velle: & si respectu alicuius voluntas sit determinata, hoc non est in quantum voluntas.

IDEM *Quodlib. 1. art. 7. ad 2.* Diuina motio à quibusdam participatur cum necessitate, à natura

ra autem rationali cum libertate: propter hoc quod virtus rationalis se habet ad oppositum. Et ideo sic Deus mouet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest huic motioni resistere.

IDEM in *quest. disputat. q. de malo, q. 6. de electione*: Quidam posuerunt quod voluntas hominis ex necessitate mouetur ad aliquid eligendum, nec tamen ponebant, quod voluntas cogere- tur. Non enim omne necessarium est violentum. . . . Hæc autem opinio est hæretica. Tollit enim rationem meriti & demeriti. . . . Si enim nõ sit liberum aliquid in nobis, sed ex neces- sitate mouemur ad volendum, tollitur deliberatio, exhortatio, præceptum, & punitio, & laus, & vituperium.

Ob hæc ait S. Tho. non solum illam opinionem contrariari fidei, sed per eam subuerti etiam omnia principia phi- losophia moralis.

IDEM 1. p. q. 83. art. 3. in corp. Proprium liberi arbitrij est electio, ex hoc enim liberi arbitrij esse dicimus, quod possumus vnum recipere alio recutato, quod est eligere.

IDEM 1. 2. q. 9. art. 6. ad 3. Sine vniuersali motione homo non potest aliquid velle; sed homo per rationem determinat se ad volendum hoc vel illud.

IDEM *ibid.* q. 19. art. 2. ad 1. Homo est dominus suorum actuum & volendi & non volendi, propter deliberationem rationis, quæ potest flecti vel ad vnam partem, vel ad aliam.

IDEM 1. 2. q. 10. art. 4. in corp. Quia voluntas est actuum principium non determinatum ad vnum, sed indifferenter se habens ad multa; sic Deus ipsam mouet, quod non ex necessitate ad vnum determinat, sed remanet motus eius contingens, non necessarius.

D. BONAVENT. in 2. dist. 25. p. 1. art. vnic. q. 1. Voluntas etiam compefcit se ipsam & refrænat, incipiens odire frequenter quod prius diligebat, & ex sui ipsius imperio & dominio. Quod dominium exponit *ibid.* q. 3. per hoc: Quod potentia potest esse in actu & cessare ab actu secundum suum imperium, & secundum proprium motum. Ad hoc autem quod aliqua po- tentia hoc dominium habeat necesse est, quod ipsa possit mouere se ipsam &c.

SCOTVS in 1. dist. 39. Actus primus (nempe voluntas) consideratus in illo instanti, in quo est prior naturaliter actu secundo (nempe volitione) ita ponit illum in esse, tanquam effectum suum contingentem, vt quatenus est prior naturâ, possit æquè ponere aliud oppositum in esse.

IDEM in 3. dist. 18. Voluntas in primo instanti, vt prior naturâ suo actu, ita contingenter eli- cit actum, ac si per diem præcessisset actum.

IDEM in 3. dist. 18. §. ad aliud. Dico tamen pro nunc quod Angelus potuit peccare in primo in- stanti, & liberè & voluntariè, vt voluntas est prior naturâ actu elicit. . . Omnia ista pot- rant esse in Angelo in primo instanti, vt supra dictum est de meritis Christi, & æquè tenet de velle inordinato, sicut de ordinato.

IDEM in 2. dist. 37. quest. 2. §. Respondeo si Deus: Non est iustitia debita à voluntate creata, (nempe dum peccat) nisi in quantum in potestate eius est rectè agere; ita quod nulla intelligitur sub- tractio causæ prioris, ob cuius defectum non possit voluntas rectè agere.

IDEM SENTIUNT: Horantius toto fere lib. 1. locor. Cathol.

Franciscus Dotalenius tract. de concursu Dei.

Cornelius Ianfenius Gandensium in Eccli. cap. 16.

Ockam in 1. dist. 38. q. vnic. Gabriel in 1. dist. 38. q. vnic. art. 1. Et in 2. dist. 37. q. vnic. art. 1. & alibi sepe.

Franciscus Maironis in 2. dist. 25. Guilielmus de Rubione in 2. dist. 24. q. 1. art. 1. & 2. Nicolaus

de Orbellis in 1. dist. 39. art. 2. Et dist. 40. art. 2. Et in 2. dist. 37. circa medium. Ioannes Bacho in 1.

dist. 40. art. 2. & 4. Et in 2. dist. 26. art. 1. 3. 4.

Gregorius in 1. dist. 10. q. vnic. art. 2. Et in 2. dist. 25. q. vnic.

Adam Goddam in 1. dist. 1. q. 6. art. 2. dub. 17. Et in 3. dist. 14. q. 3. dub. 3. Martilius in 2. q. 16. art. 2. & 3.

& 4. & 6. Et q. 22. art. 2. & alibi sepe.

Ioannes Maior in 1. dist. 1. q. 3. 4. 7. 19. Et in 2. dist. 25. per quatuor questiones.

Almainus tract. 1. moral. cap. 1. not. 1. & sequentibus.

Petrus de Aliaco in 1. q. 11. art. 1. Et q. 12. art. 3.

Franciscus à Victoria in relect. de peruenientibus ad vsum rationis. num. 4. 5.

Dominicus Soto lib. 1. de natura & gratia cap. 16.

Viguerius cap. 3. §. 3. vers. 1. Rossensis in art. 36. contra Lutherum. Contarenus Cardinalis in Epist. de

Prædest. Guilielmus Altiifiiodorensis lib. 2. summ. tract. 11. q. 2. Alexander 1. p. q. 26. mem. 4. art. 3.

• Et 1. p. q. 40. mem. 4. ad 3.

Waldensis lib. 1. doctrinalis fidei à cap. 21. vsque ad 30. Henricus à Gandauo quodlib. 12. q. 26. longè post

medium. Et q. 27. Et quodlib. 3. q. 17. prope medium. Et quodlib. 1. q. 16. inter medium & finem.

Durandus in 1. dist. 47. q. 1. num. 6. Et in 2. dist. 24. p. 1. q. 2. num. 12.

Ricard.

- Ricardus in 2. dist. 24. art. 1. q. 4. ad 3.
 Ioannes à Bononia De predest. fol. 58.
 Thomas ab Argentina in 2. dist. 25. art. 1. & 2.
 Vdalricus in summ. lib. 2. apud Carthusian 1. dist. 38. q. 2.
 Carthusianus in 1. dist. 38. q. 2. Et in 1. dist. 1. q. 6. ad 2. Et dist. 39. q. 2. Et in 2. dist. 24. q. 3. Et dist. 25. q. 1.
 Dionysius Cisterciensis in 2. dist. 25. q. 2. 3. Et dist. 1. art. 1. Et q. 2. art. 2.
 Hieron. de Hangeſto lib. 1. moral. cap. 1. & 6.
 Abulensis in Matt. 22. q. 229.
 Armacanus, toto fere lib. 16. de quest. Armen.
 Vincentius Belluacensis in speculo naturali tom. 1. lib. 29. cap. 65.
 Antoninus 1. p. tit. 4. cap. 2. §. 2. 3. 4. 7. Et cap. 3. §. 1.
 Reinertus Pisanus in Pantheol. verbo liberum arb. cap. 1. 2. 8. 10. 11.
 Capreolus in 1. dist. 1. q. 2. art. 1. concl. 5. Et q. 3. post concl. 3. Et in 2. dist. 24. q. vnica art. 3.
 Conradus 1. 2. q. 1. art. 2. & q. 6. art. 2. in corp. Et q. 75. art. 1. ad 2.
 Caietanus 1. p. q. 14. art. 13. Et q. 22. art. 4. Et q. 41. art. 2. Et 1. 2. q. 10. art. 4.
 Ferrarientis lib. 1. contra gentes q. 82. 80. §. Ad omnia ista.
 Ioannes Eckius in Enchiridio loc. Comm. loco 31.
 Ioannes Noppelius in confes. Ambros. lib. 2. cap. 2.
 Castro Verbo gratia heresi 1.
 Andreas Vega lib. 2. in Trid. à cap. 12. ad finem libri. Et lib. 6. cap. 7. 8. & 6.
 Camerarius trib. lib. integris de gratia.
 Michael Medina lib. 3. de recta in Deum fide cap. 1.
 Ioannes de Medina codice de Pœni. tract. 1. q. 11.
 Corduba lib. 1. questionarij q. 55. dub. 9. 10.
 Alphonſus Virueſius Philp. 19.
 Franciscus Cartagena de predest. discursu 4. dub. 3. Et discursu 8. dub. 4.
 Catharinus in opusc. de predest.
 Marcus Antonius Natta lib. 9. de Deo. Et lib. 12.

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ADRIANVS VI. Summus Pontifex quest. quodlibeticà 7. q. 1. in fine. Possumus nostro arbitrio, & bene & malè velle. . . Ut iacenti in puteo chorda porrigitur, quâ se valeat liberare, sed quia laboris piget, aut pœnam refugit, suâ culpa, non offerentium restem, in puteo perseverat.

DRIEDO de redemptione generis humani Tract. 4. cap. 2. par. 5. Quomodo in ex duobus iam æqualiter iustis, contingit alterum libero arbitrio à gratia deficere, consentiendo desiderijs carnis suæ: alterum eodem libero arbitrio innixum Dei auxilio perseverare; sic ex duobus adhuc impis, æqualiter indignis, æqualiter diuinis instinctibus pulsatis, atque admonitis ad penitentiam, alterum non reluctari, alterum permanere in obstinatione suæ voluntatis.

LATOMVS aduersus Erasimum de merito pag. 175. Nos cum Deo operamur liberè & voluntariè, tanquam actuum nostrorum domini, habentes in nostra potestate agere vel non agere: eligimus enim quæ Deo placent, & quæ displicent repudiamus, sicut dicitur Eccl. 31. Qui potuit transgredi, & non est transgressus.

RYARDVS TAPPERVS Artic. 7. contra Lutherum proposit. 4. Omnes gratiæ quæ sunt nobis operandi principia, esse possunt sine vſu & fructu, & in vanum à nobis accipi: ita ut iis positis possimus non credere, non conuerti, non bene operari, nec voluntati adducunt necessitatem.

INEM in iurijs: Liberum arbitrium est facultas, quâ positis omnibus requisitis ad eligendum & agendum, possumus non eligere & non agere.

Endem art. propositione 10. Omnibus namque positis quæ præcedunt, & requiruntur ad fidem & conuersionem, libera manet voluntas, nullaque inducitur necessitas se determinandi, ad credendum vel sequendum vocationem, nec ad oppositum.

FRANCISC. SONNIVS Episc. Antuerp. de consilijs Euang. cap. 25. Quid enim libertas? nonne facultas agendi quod velis, tuis insuper, teque ipſo vtendi ad tuam vtilitatem quomodo velis?

IVDOCVS TILLET ANVS 1. parte apologiæ pro Trid. sess. 6. pag. 178. Per peccatum non est iniecta in operationibus necessitas, vnde & Tridentinum definit: hominem etiam in spiritualibus pietatis operationibus libertatem retinere.

GVILIEL-

GVILIELMVS LINDANVS Episcop. *Panoplia Evangelica lib. 3. cap. 7.* Homini post Adami lapsum, suum est reliquum arbitrium, quo aut agere potest aut non agere, assentiri aut dissentiri; atque adeò non assentiri.

CYNERVS Episc. Leoward. *de libero arbitrio cap. 2. assertit DD. dicere*: Liberum arbitrium, esse facultatem, ut positis omnibus quæ electionem & actionem præcedunt, & ad eam præquiruntur, possit seipsum, ad eligendum & agendum flectere, vel ab ipsdem abstinere. *Quod & probat dicens*: Quantumcumque ratio aliqua vel suasio vel inspiratio, nos ad consentiendum & agendum inclinēt, & moueat, experimur tamen in nobis, quòd possumus acquiescere, vel non acquiescere.

IOANNES LENSÆVS *de libertate Christianâ lib. 1. cap. 8.* Hominibus liberum est, ab eo, quod vel bene credunt, vel bene viuunt, decedere, ut non decessisse sit præmium, & ut, quod non potest, nisi cooperante spiritu Dei fieri, eorum meritis deputetur, quorum id potuit voluntate non fieri.

IDEM *cap. 10.* Illud Eccl. de relicto homine in sui consilij manu, rectissime interpretabimur etiam ad hominem lapsum pertinere: relictus enim & ipse est, in manu, seu potestate consilij sui, qui nimirum posset inuito secum consilio, pluribus propositis, quod vellet eligere, ac respicere, quod liberet. Nec per gratiam, pecorum more, ad vnum determinatus, ut cum gratia non minùs liberè agat, atque si ad ea præstanda, satis magnæ ex natura vires suppetent.

GVILIELMVS ESTIUS *lib. 2. dist. 24. §. 13.* Nunc post lapsum homines ita agunt bene vel male, ut possint non agere, & proinde retinent liberum arbitrium: non obstante eo, quòd nihil agant bene sine gratia Dei.

MALDERVS Episc. Antwerp. *1. 2. quæst. 13. art. 6.* Rectè liberum arbitrium creaturæ definitur Potentiam quæ positis omnibus ad agendum prærequisitis, & eodem modo se habentibus, potest agere, & non agere. . . . Ceterum in definitione nostra, liberum arbitrium posse opposita, hoc accipiendum esse in sensu composito; nam in sensu diuiso, etiam ignis potest non comburere, &c.

IOANNES WIGGERS *1. 2. q. 6. art. 1. & 2. n. 6.* Hæretici huius temporis, ut Caluinus, Lutherus, & alij, non agnoscunt in nobis libertatem vllam, quæ opponatur necessitati in operando, sed tantummodò quæ opponatur coactioni. Sed contra hos certâ fide tenendum est, in homine, etiam post lapsum, supereffe naturalem facultatem liberam . . . quæ requirit in potentia quamdam indifferentiam, ad agendum, & non agendum positis iam omnibus, ad actionem prærequisitis. Vnde hi articuli à duobus Pontificibus sunt reprobati: Quod voluntariè fit, etiam si necessitate fiat, liberè tamen fit. Item: Sola violentia repugnat libertati hominis naturali.

THOMAS STAPLETONVS *in Antidoto, in ep. Rom. ad illa cap. 9.* An non habet potestatem figuræ? Habens semper auxilia sufficientia, quibus potuit conuerti, si vellet, ut verum semper sit, quia verum est: Perditio tua ex te.

Miraris, opinor, quisquis pro libertate indifferentiæ tum ex SS. Patribus, tum è DD. Scholasticis tantam nubem testium productam vides; quo pacto ex iis non paucos adducat Lanſenius, quasi doceant ad perfectam libertatem spontaneum sufficere, & modò coactio ab illis, nullam illi necessitatem nocere. An ergo secum pugnant illi magni nominis Doctores? Minimè id quidem: Verùm Lanſenius, arte sibi familiari, volentes nolentes, sibi seruire facit. Plurimum certè nec illa ipsa verba, quæ à vero sensu auulsa, pro se adducit, ipsi patrocinantur, sed potius aduersa sunt. Reliqui verò, fere omnes, qui vel obscurè loquuntur, vel fauere in speciem Lanſenio videntur, iisdem vel vicinis locis tam disertè & velut ex professo docent libertatem indifferentiæ ad vtrumlibet, à Lanſenio impugnatam, ut alienis oculis eos legisse, vel pessimâ fide pro sua sententia attulisse videatur. Tu lector loca à nobis & ab illo citata consule, & oculis tuis crede.